

לב המזערים

עלון חודשי בענייני הלכה ומנהגים, מתוך סדרת הספרים "לב המזערים"

גיליון קע"ט

הלכות והליכות בעניין "פורס מפה ומקדש"

פורים המשולש (שו"ע תרפ"ו)

השנה שחל פורים בערים המוקפות חומה ביום השבת, דהיינו י"ד אדר חל בערב שבת וט"ו באדר בשבת, פורים זה נקרא פורים המשולש, והטעם: כיון שדיני פורים בערים המוקפות חומה מתחלקים לג' ימים, אך בני הערים הפרושים נוהגים בהלכות פורים כרגיל ביום אחד.

לבני הפרושים חל סעודת הפורים בע"ש ויש בזה פרטי דינים שונים.

הקדמה - קביעת סעודה ביום שישי בימי השנה

סעודה רגילה: אסור לקבוע בערב שבת סעודה ומשתה שאינו רגיל בימי החול, והטעם: מפני כבוד השבת (יבואר בהרחבה בהמשך, שו"ע רמ"ב).

סעודת שזמנה בערב שבת: כגון ברית מילה או פדיון הבן מותר לעשותו ביום שישי (רמ"א רמ"ב).

זמן התחלתם: גם סעודות אלו עדיף לכתחילה להתחיל לפני חצות היום או לפחות לפני השעה התשיעית [סוף שעה תשיעית] (שו"ע רמ"ב משנ"ב שם ס"ק י"ג על פי הרמ"א תרצה ב לענין פורים עיין משנ"ב שם ס"ק י).

הטעם שאין לקבוע סעודה בערב שבת

כדי שיכנס לשבת כשהוא תאב לאכול (רש"י גיטין לח, ב ד"ה בערב שבת, שו"ע רמ"ב).

טעם אחר: דנראה כזלזול בכבוד שבת דהיינו שעושה את יום שישי כשווה לשבת (פמ"ג מובא ביאור הלכה רמ"ב ב ד"ה מפני כבוד שבת).

טעם אחר: מפני שהאדם טרוד בסעודה וחוששים שמוא ישכח לסיים את הכנות לשבת (רבינו חננאל מובא ברשב"א ובריטב"א גיטין לח, ב מג"א רמ"ב ס"ק ד, משנ"ב רמ"ב ס"ק י).

סעודת פורים

כאשר פורים חל באמצע השבוע נוהגים לערוך את סעודת פורים אחרי מנחה (רמ"א תרצה ב), ויש אומרים: בבוקר (יבואר בהמשך).

כשחל פורים ביום שישי לכתחילה יש לעשות את סעודת פורים בשחרית (שו"ע תרצה ב).

והטעם: מפני כבוד השבת (שו"ע תרצה ב רמ"א שם, מטה משה תתרי"א), כדי שיכנס לשבת ויאכל לתאבון (נוהג כצאן יוסף ערך פורים יד, לוח א"י). [ומטעמים לעיל].

קודם חצות: ולכתחילה לפני חצות (משנ"ב שם ס"ק י, הגרש"א הליכות שלמה פורים פרק יט כו נוהגים המדקדקים).

סיום הסעודה: ואין צריך לסיים לפני חצות כיון שהתחיל בהתר לפני חצות (הגר"ש"א הובא בספר יבקשהו מפיהו פורים שער יא פרק ד אות ב).

הטעם להתחיל לפני חצות

לפי שאם יעשה עיקר הסעודה אחר חצות בזה פוגם בכבוד שבת שהוא דאורייתא, וסעודת פורים אינה רק מדברי קבלה שהוא מדברי סופרים, ולכן טוב לעשות עיקר הסעודה בבוקר השכם (יוסף אומץ סימן תתשד, פורים משולש להגר"ש דבילצקי פרק ראשון ו).

טעם אחר: לפי שיש אומרים שתמיד טוב לעשות סעודת פורים בשחרית (משנ"ב תרצה ס"ק ט - י) משום שסעודת פורים זכר לסעודת אסתר ומסתמא בשחרית היתה כדרך אכילת מלכים (משנ"ב שם בשם השל"ה מסכת מגילה נר מצוה אות ט, ובכה"ח תרצה כג כתב שעל פי הקבלה יש לאכול בשחרית) רק שהמנהג אינו כן לפי שעוסקים במשלוח מנות ומתנות לאביונים לכן לכל הפחות בערב שבת יקיימו עיקר המנהג לעשות בבוקר של יום (יוסף אומץ סימן תתשד).

טעם אחר: המקיימים חייב אינש לבסומי בשינה לאחר שתית היין צריכים לשתות יין דווקא בתוך הסעודה

(עיין רמב"ם מגילה פרק ב הלכה טו) לפי שזה חלק מהסעודה ואחר כך צריך להירדם מתוך היין ופשוט שהשינה צריכה להיות ביום כמו כל מצוות היום, ואם השינה תהיה בלילה בודאי שלא יצא ידי חובה מצות לביסומי אם לא שהשתכר לגמרי מבעוד יום שאז אינו צריך לשינה (פורים משולש להגר"ש דבילצקי פרק ראשון ו).

לפני תחילת שעה העשירית

יש הנוהגים: בסעודת פורים בערב שבת להתחיל הסעודה לאחר חצות היום, אמנם יש להתחיל באכילה לפני תחילת שעה עשירית אחר שהתפללו תפילת מנחה, וכיון שהתחיל בהיתר יוכל להמשיך עד הלילה (משנ"ב תרצה ס"ק י מביא יד אפרים בשם מהר"ל).

זמני יום שישי י"ד אדר תשפ"ה

אלעד - בני ברק - בית שמש - מודיעין עילית

חצות היום - 11.49

שעה עשירית - 2.48

זמן הרלקת נרות

אלעד - 5.18 בני ברק - 5.25

בית שמש - 5.09 מודיעין עילית - 5.19

שקיעה

אלעד - 5.49 בני ברק - 5.48

בית שמש - 5.50 מודיעין עילית - 5.50

מי שפורס מפה

יש לזהר שמוא מחמת שמחת הפורים לא ישכח להכין את שעוני השבת, את הפלטה, וכן את האור במקרה, נרות שבת, ולכן ראוי להכניס קודם סעודת הפורים.

העלון נתרם לע"נ רבי אברהם ליב בן ר' בנימין אהרון זצ"ל גרודקה

להשאיר מקום לסעודת שבת

החכם עיניו בראשו שלא ישתכר לגמרי וימלא בטנו יותר מדי בסעודת פורים, רק יבסס עצמו ויראה שיתן חלק גם לסעודת שבת (יוסף אומץ סימן תתשד).

פורס מפה ומקדש

יש הנוהגים: בפורים שחל ביום שישי מכיון שבבוקרו של יום לאחר קריאת המגילה עסוקים עד הצהרים במצוות מתנות לאביונים ובמשלוחי מנות (עיין משנ"ב תרצה ח) ולאחר מכן תפלת מנחה והכנות לשבת קודש ואין אפשרות לאכול סעודת פורים בבוקרו של יום, ואחר המנחה אינם רוצים לעשות הסעודה מפני שלא יוכלו לאכול סעודת ליל שבת שהיא סעודת מצוה, ולכן נוהגים לעשות פורס מפה ומקדש וכדהלן (פסחים ק, ב, שו"ע רעא ד).

ביאור פורס מפה

מתחילים סעודת פורים אחרי שעה העשירית, וממשיכים אותה לתוך הלילה, כאשר באמצע הסעודה פורסים מפה ומקדשים [יבואר בהמשך] וממשיכים את האכילה לשם סעודת שבת (ב"י תרצה, מג"א שם ט בשם ספר אורחות חיים הלכות פורים אות לה, מאירי כתובות ז, א).

מקור הדין של פורס מפה

"רבה בר רב הונא איקלע לבי ריש גלותא, אייתו תכא קמיה, פרס מפה וקידש, תניא נמי הכי [ושוין] שאין מביאין את השולחן אלא אם כן קידש, ואם הביא - פורס מפה ומקדש" (פסחים ק, ב).

מקור המנהג בפורים

מאירי (כתובות ז, ב ד"ה א"ע"פ) כתב "ואף אנו ואבותינו נוהגים בפורים שחל להיות בערב שבת, שמתחילין בסעודה מבעוד יום עד שיקדש היום ופורסים מפה ומקדשין וגומרין את הסעודה וכו'".

וכן באורחות חיים (הובא בבית יוסף תרצה א) "פורים שחל להיות בערב שבת עבדינן סעודת פורים מבעוד יום ובלילה צריכין לקדוש וצריכין נמי למיטעם מידי בתר קידושא".

וכן הביא בספר נהר מצרים (הלכות פורים אות יג) "וכשחל פורים בערב שבת, המנהג היפה והנעים הוא לעשות הסעודה בערב אחר מנחה ובאמצע הסעודה פורס מפה ומקדש וחוזר ואוכל סעודת שבת ואחר כך מתפללים תפילת ערבית וזו היא הדרך היותר ישרה וכן הוא מנהגינו בעיר הקודש ירושלים ת"ו וכן אנו נוהגים וכן נוהגים רבים מיראי ה' וחושבי שמו".

מעלותיו של פורס מפה ומקדש

יש אומרים: כשאוכלים בסעודה אחת אין חסרון שהובא לעין בסעודה אחר חצות לא את החסרון שצריך להגיע כשהוא תאב לשבת כי זו סעודה אחת וכל זמן שאוכל לא מתחיל העיכול (עיין תוס' פסחים צט, ב ד"ה סמוך) וכמו כן אין כאן זלזול בשבת כיון שזה סעודה אחת, ואין חשש שישכח להכין צרכי שבת שהרי מכין מראש לצורך סעודה זו שהיא גם סעודה של שבת [וכל החשש הוא דווקא בשתי סעודות], ועוד שהיו סעודת מצווה מותר להתחיל גם אחרי השעה התשיעית.

סדר פורס מפה ומברך

תפלת מנחה: מתפללים מנחה לפני הסעודה, **והטעם:** לפי שאסור להתחיל סעודה גדולה קודם תפילת המנחה (רמ"א תרצה ב, משנ"ב שם ס"ק ח).

סעודת פורים: נוטלים ידים ואוכלים סעודת פורים, ויאכל כזית לחם לשם סעודת פורים.

למעט בסעודה: יש אומרים שראוי שלא להרבות באכילה בסעודה זו קודם השבת, **והטעם:** כדי שסעודת השבת שבהמשך תהיה לתאבון (מועד לכל חי סימן לא אות מה).

חייב איניש לבסומי ביין

לכתחילה יש לעשות חייב איניש ביין בחלק שלפני הקידוש, **והטעם:** כי אחר כך הסעודה שייכת לשבת (פורים המשולש להגר"ש דבילצקי פרק א 1).

הדלקת נרות שבת

בזמן הדלקת נרות תדליק האשה נרות שבת.

קבלת תוספת שבת

לפני זמן כניסת שבת (שו"ע רסא ב) יקבל תוספת שבת וכשמקבל עליו תוספת שבת נאסר באכילה עד שיקדש (שו"ע רעא ה).

זמן הפסקת הסעודה

ויש אומרים: שצריך להפסיק בשקיעת החמה ולפרוס מפה, והנשים שהדליקו נרות יפסיקו משעה שהדליקו את הנרות אלא אם כן התנו שיוכלו להמשיך ולאכול ולשתות עד השקיעה, כמו כן אפשר לקבל שבת מוקדם מפלג המנחה ואילך [אם חושש שישתכר ולא יוכל אחר כך לקדש] ולפרוס מפה בזמן הקידוש (הגר"ש דבילצקי פורים משולש פרק א ו הערה יג כמבואר במשנ"ב רעא ס"ק יא).

סדק קבלת שבת

יקבל עליו שבת, ויש אומרים סדר קבלת שבת, ויש הנוהגים לומר סדר קבלת שבת כמו בשבת חול המועד (עיין שו"ע קעח ו שתפילה לא הוי הפסק בתוך הסעודה, ולמחר סימון קעח א דווקא אם מתפלל במקום האכילה אבל הליכה לבית הכנסת הוי הפסק, ולדעת ההג"ה שם לא הוי הפסק, משנ"ב שם ס"ק מז שעה"צ שם ס"ק מב).

תפלת מעריב

יש המקפידים להתפלל תפילת מעריב קודם קידוש, **והטעם:** לפי שאין לאכול סעודת שבת לפני תפילת מעריב (כה"ח רעא כב בשם האר"י וטעמו על פי הסוד).

ויש הנוהגים: להתפלל אחר הסעודה, ואין צריך להתפלל מעריב כל שמתחיל את הסעודה לפני השקיעה (על פי הט"ז רעא סוס"ק ד).

ברכת מעין שבע

המתפללים בביתם במנין שאינו קבוע אין אומרים ברכת מעין שבע (שו"ע רסח י).

הפסק כשיעור שביעה

יש לזהר שלכתחילה לא יהיה הפסק יותר משבעים ושנים דקות בין הפסקתו מסעודת שלפני שבת ובין הקידוש (שו"ע קפד ה, משנ"ב שם ס"ק כ) אלא אם כן רעב מאז מתאוות אכילה (שו"ע קפד ב ביאור הלכה שם ד"ה אם אינו יודע).

לפני הקידוש

לחם משנה: יביא שתי חלות שלמות על השולחן כדי לקיים מצות לחם משנה.

פורס מפה ומקדש: לפני הקידוש יפרוס מפה על כל החלות שעל השולחן ויקדש על היין - יכסה את כל החלות שעל גבי השולחן (פסחים ק, א, שו"ע לבוש רעא ד).

הטעם שמכסה את החלות [פורס מפה]: כדי שיראה שמביא את החלות לכבוד סעודת שבת שעל ידי פריסת המפה נחשב כאילו נעקר השולחן, והסרת המפה מעל השולחן כאילו עכשיו התחיל

הסעודה, ולפי זה צריך לכסות את כל החלות שעל השולחן (תורת שבת רעא ס"ק כו).

טעם אחר: לסימן שאסור לאכול עד שיעשו קידוש כי כבר קידש היום (פסקי ר"ד פסחים ק, א).

טעם אחר: פורס מפה כדי שלא יראה בושתו שאין מקדשים על היין ולפי זה מכסה רק את הלחם משנה (תוספת שבת רעא ח).

טעם אחר: זכר למן שלא היה יורד בשבתות וימים טובים והיה מונח בדומה לקופסא טל למעלה וטל למטה וזכר זה נותנים מפה תחת הפת ואחרת על גביו (תוס' פסחים שם, ארחות חיים דיני ערבי שבתות אות טו).

הטעם שמקדש אף שהתחיל בהתר

הטעם שמקדש הרי התחיל בהתר ובעלמא אין צריך להפסיק כשהתחיל בהתר (עיין שו"ע תרנב לענין לולב, וכן אין מפסיק לתפילת מעריב (ט"ז רעא ד).

לפי שיש תקנה בקידוש שיהיה קודם הסעודה ולכן צריך לקדש שלכל הפחות המשך הסעודה יהיה אחר הקידוש (מג"א רעא ד בשם הר"ן).

צורת הקידוש

בעל הבית עושה קידוש ומתחיל "ויכולו השמים" וברכת היום ["אשר קדשנו במצותיו ורצה בנו"].

ברכת הגפן: אם שתה יין לפני כן לא יברך הגפן (שו"ע רעא ד) ואם לא שתה יעשה קידוש רגיל עם ברכת הגפן.

נטילת ידיים

אין צריך ליטול ידיים על החלות (קרית חנה ח"ב או"ח סימן צ, פסקי תשובה רעא יד), **והטעם:** כיון שאוחז באמצע הסעודה.

המתפלל תפלת מעריב בין הסעודות המתפלל בביתו

יש אומרים: שצריך ליטול ידיים, **והטעם:** שמוא לא שמר על ידי נקיות (משנ"ב קעח ס"ק מז בשם מג"א), **המשנ"ב (שם) מביא בשם הרבה מאחרונים** שאין צריך ליטול ידיים, **והטעם:** שודאי שמר על ידי נקיות.

המתפלל בבית הכנסת: צריך ליטול ידיים בלא ברכה (משנ"ב קעח ס"ק מז, זרע אמת ח"ג סימן עט ד"ה אמנם).

בציעת הפת

אחר שתיית הכוס וטעימת המסובים, מגלה את החלות של שבת בוצע המקדש או אחד מהמסובים את החלות בלא ברכת המוציא (שו"ע רעא ד משנ"ב שם ס"ק יח).

לחם משנה

לוקחים לחם משנה, אף שאינו מברך ברכת המוציא (משנ"ב רעא ס"ק כג).

הטעם שנחשב כלחם משנה אף שאינו מברך

כיון שעיקר דין לחם משנה אינו בעצם הברכה אלא דין הוא שתחילת הסעודה תהיה בשני לחמים זכר למן ולכן כיון שעדיין לא אכל מפת זו נחשב הדבר כתחילת סעודה ונוהג בה כלחם משנה (הגרש"א שמירת שבת כהלכתה פרק נב הערה עה).

ברכת המוציא

אין צריך לברך ברכת המוציא, **והטעם:** משום דספק ברכות להקל שיש אמרים שצריך לברך, **והטעם:** כיון שהקידוש הוא הפסק, ויש ואמרים שאין צריך לברך (שו"ע רעא ד, משנ"ב שם ס"ק יח).

אכילת כזית פת לאחר הקידוש

מחלקים את הלחם לכל המסובים, ויאכל לכל הפחות עוד כזית פת (שו"ע רעא ו משנ"ב שם ס"ק לב), **והטעם:** כדי לקיים קידוש במקום

מאכל מיוחד לכבוד שבת

יש להביא איזה מאכל מיוחד לכבוד שבת (פורים משולש להגר"ש דבילצקי פרק א ו).

ברכת המזון

מברכים ברכת המזון ומוספים "רצה והחליצינו" (שו"ע רעא ו משנ"ב שם ס"ק ל), ואין אומרים "על הניסים" (שו"ע תרצה ג) **והטעם:** משום דהוי תרתי דסתרי כיון שאומר רצה והאין יאמר על הניסים וכיון שעל הניסים אינו חמור כל כך לכן יאמר רק של שבת (משנ"ב תרצה ס"ק טו).

יש אומרים: כיון שמפסיד על הניסים יש לשבח לקב"ה על הנס בחלק של הסעודה השייך לפורים לפני שמקבל שבת (פורים משולש להגר"ש דבילצקי פרק א הערה ז).

ויש אומרים: שיש לומר על הניסים (פג"ד מ"ז תרצה ג א"א ס"ק ט, ט"ז שם י, נהר מצרים פורים).

תפלת מעריב

לאחר הסעודה מתפללים תפילת מעריב [מי שלא נוהג להתפלל לפני הסעודה].

הטעם שיש רבים שלא נוהגים כן

(מהרי"ל בשו"ת סימן נו אות ח, לקט יושר הלכות פורים אות יב, מג"א רעא י, הגריש"א מכתב הגרב"צ קוק)

כתב המג"א ראוי לבעל נפש ליהזר לכתחילה שלא לבוא לידי פריסת מפה ולקדש כיון שהוא מחלוקת [יבואר להלן] ואין להיכנס לכתחילה לספק ברכות להלכה (מג"א רעא י).

ברכת המוציא על לחם משנה

לפי שנחלקו האם צריך לברך שוב על הפת של שבת ברכת המוציא לאחר הקידוש

בשו"ע (רעא ד) מביא ב' שיטות בענין דעה א' שצריך לברך (הרי"ף דף יט, ב מדפי הרי"ף), **והטעם:** שכיון שקידש היום נאסר עליו האכילה, לכן נחשב כאילו נגמרה האכילה הראשונה, וכשאוכל אחר הקידוש הרי זו התחלת אכילה חדשה וצריך לחזור ולברך (הרא"ש פסחים ק בסימן ב בשם רבינו יונה, משנ"ב רעא ס"ק יז).

המשנ"ב (שם ס"ק יז), **מביא דעה שניה** שאין צריך לברך כיון שכבר בירך המוציא בתחילה ולא מצינו ברכת המזון אחד לשתי המוציא, וקידוש לא הוי הפסק (וכן כתב הבעל המאור שם).

להלכה כתב המשנ"ב (שם ס"ק יז) דספק ברכות להקל ולא יברך.

ספק לענין ברכת הגפן של קידוש

לפי שיש ספק האם יש לברך ברכת הגפן על היין של קידוש אם ברכו על היין בתחילת הסעודה

שיטת יש אומרים בטור (רעא א) שצריך לברך על הגפן אף אם שתה בתוך הסעודה

שיטת הירושלמי רא"ש (פסחים פרק י סימן ב בשם הירושלמי בפ"א דברכות סוף הלכה א) הרי"ץ גאות (הלכות קידוש והבדלה יג, ב הובא בטור רעא ובב"י שם ג) שאין צריך לברך כיון שכבר ברכו ושתו מקודם ואין הקידוש הפסק.

להלכה כתב המחבר (רעא ד) שאומר רק הקידוש בלא ברכת היין (משנ"ב שם ס"ק טז).

הטעם ששונה מליל הסדר שמברכים על כל כוס

הטעם שלא מברכים כמו בד' כוסות של ליל הסדר שמברכים על כל כוס וכוס ואפילו שבירך בורא פרי הגפן על כוס ראשון אין הכוסות נפטרים, לפי שכל כוס יש לו חשיבות לעצמו לברכת הגפן, ואם כן גם כאן מדוע לא נאמר שבכוס של קידוש שיש לו חשיבות בפני עצמו ויברך, לפי ששם כל כוס יש לה חשיבות בפני עצמה נמצא כשיברך בורא פרי הגפן לא היה בדעתו לפטור כוס שני, אבל כאן שבירך בורא פרי הגפן בתוך הסעודה היה בדעתו לפטור כל היין שבסעודה אינו יכול לברך בורא פרי הגפן אפילו על כוס של קידוש (שולחן שלמה, שו"ת מנחת שלמה ח"א סימן יח אות י').

הטעם שלא חששו לכך

לפי שחששו שבכלל לא יוכלו לקיים מצות סעודת שבת לתיאבון ועל ידי פורס מפה המשיכו בסעודה ויקיימו הכל לתיאבון שהרי כל זמן שאדם בסעודה עדיין אינו מתחיל העיכול ולא יכלו לאכול עוד פעם לתאבון והוצרכו לפורס מפה ומקדש (מגדנות אליהו ח"א סוף סימן קמה ונראה).

עצה לצאת ידי ספק ברכות

יש הנוהגים: בשביל לצאת ידי ספקות אלו שלוקחים אדם שלא אכל להוציא את הציבור בברכת היין והמוציא.

טעם נוסף: מדוע לא נהגו כן כיון שאין עושים סעודת פורים בשבת והטעם כתב בירושלמי משום שכתוב (אסתר ט כב) "לעשות אותם ימי משתה ושמחה כתיב את ששמחתו תלויה בב"ד יצא זה ששמחתו תלויה בידי שמים" (ירושלמי מגילה ה, א) ולכן אין לשלב סעודת פורים עם סעודת שבת.

טעם אחר: לפי דברי האר"י (בשער הכוונות) שכתב דסדר עליית העולמות והמשכת המוחין הוא מתחיל מקבלת שבת ואחר כך באמירת "ברכו" ובקרי"ש" ובעמידה וב"ויכלו" ובברכת מעין ז' ואחר כך התשלום הוא באמירת ויכולו שעל הכוס ובברכת הקידוש, ואם כן אם יבוא לקדש ולאכול קודם תפילת ערבית הרי הוא מהפך הסדר הנעשה בליל שבת (כף החיים סימן רעא סימן כב).

הטעם שלא לקבל שבת מבעוד יום ולקיים סעודת פורים ביחד עם סעודת שבת כיון שאין לעשות סעודת פורים בשבת והכא נמי שכבר קיבל עליו שבת אין זה ניכר שהוא לכבוד פורים (הגרש"א הליכות שלמה פורים פרק יט הערה 81).

לעשות סעודה במאכלי חלב

שפורים חל ביום שישי אי אפשר לעשות סעודת פורים במאכלי חלב [אם אינו רוצה לאכול פעמים בשר] ולאכול סעודת שבת פעם נוספת בשר

והטעם: כיון לכתחילה צריך לאכול בשר בסעודת פורים, ואכילת בשר בסעודת פורים חשובה יותר מאכילת בשר בסעודת שבת (יבבשהו מפיהו הלכות פורים חלק ב שער יא פרק ב על פי משנ"ב רמב"א יענהו במאכלים ומשקאות חשובים ולא דווקא בשר, מג"א תרצו ס"ק טו לענין אכילת בשר בסעודת פורים).

הנהגות לבני הפרזים כפורים המשולש

הספודת לכבוד שבת

יש אוסרים: להסתפר אפילו על ידי גוי כיון שיש איסור מלאכה כבכל שבת (בא"ח שנה א צו כא). **ויש מתירים:** אפילו על ידי ישראל (בית דוד תצז).

ולמעשה: כיון שאיסור מלאכה הוא רק ממנהג וכל ספק במנהג אי קיבלו איסור מלאכה אף בתספורת בער"ש, אוקמא אדינה ושרי (ספר פורים מושלש להגר"ש דבילצקי פרק א ב).

מתנות לאביונים

יש אומרים: שלחומרא יש לתת מתנות לאביונים [וכן משלוח מנות] רק למי שהוא מבני הפרזים למרות שגם בירושלים נוהג ביום זה מנות לאביונים (פורים משולש להגר"ש דבילצקי א) כיון שמעיקר הדין מצות מתנות לאביונים הוא ביום א' ורק בגלל שעיניהם נשואות לקריאת המגילה הקדימו לתת להם ביום שישי, **ויש אומרים:** שיכולים לתת מתנות לאביונים מפרזים למוקפין (הגר"ש א).

שבת קודש

קבלת שבת: בשבת אומרים קבלת שבת כרגיל.

לבדוק בגדי ממוקצה: יש ליהזר קודם השבת למשמש בגדיו כמו שכתוב בשו"ע (רנב) וחמיר שבת זו מכל שבת כיון שלבש בגדי שבת ביום שישי מסתמא הניח שם מוקצה.

להרבות בשמחה: מרבים קצת בסעודת השבת בשמחה יותר מהרגיל, ככל דין של ט"ו בכל שנה שיש להרבות בסעודה גם בפרזים (שו"ע תרצה ב ומשנ"ב ס"ק טז).

קריאת בתורה: קוראים בשבת פרשת שבוע כרגיל וכן המפטיר וההפטרה כרגיל.

הזכרת נשמות ואמירת "אב הרחמים" "וצדקתך"

אין מזכירים נשמות ואין אומרים "אב הרחמים" (שו"ע ס"ס רפב ור"ס תרצז, לוח א"י), **והטעם:** כיון שביום זה אין אומרים תחנון (ספר אר"י סוס"ח).

"צדקתך": אין אומרים במנחה "צדקתך" בכל ערי ישראל (פורים המשולש לגר"ח זוננפלד ה).

והטעם: על פי הכלל (שו"ע רצב ב) כל שאם היה אותו היום בחול לא היו אומרים בו תחנון, הוא הדין במנחה של שבת אין אומרים בו "צדקתך".

יום ראשון בערי הפרזות

יום ראשון ט"ז באדר כשחל פורים דמוקפים בשבת בערי הפרזות הוא כיום חול גמור ומותר להספיד בו ולהתענות (פורים משולש להגר"ש דבילצקי ז א).

"תחנון" "למנצח"

יש הנוהגים: לומר תחנון "ולמנצח" (פורים משולש להגר"ש דבילצקי פרק ז א, מבית לוי פורים שחל בשבת ו, הגר"ש א הליכות והנהגות עמוד 20).

ויש אומרים: שאין לומר תחנון (הגר"ש א הליכות שלמה פרק כא ח), **והטעם:** משום כבוד יו"ט דמוקופים (ספר פורים משולש להגר"ש דבילצקי סוף פרק ז בשם שבלי הלקט סימן קצד), **טעם אחר:** שרבים הערים הם בכלל הספיקות (עיין אורחות רבינו ח"ג עמוד לו שאין לומר תחנון בב"ב משום שהם מחוברים ליפו שהיא ספק מוקף, פסקי הלכות פורים המשולש פרק ז ב).

שיר של יום: אומרים שיר של יום ראשון "לדוד מזמור".

חיוב משתה ושמחה

יש אומרים: שבני י"ד חייבים במשתה ושמחה ביום ט"ו (רמ"א תרצה ב) בכל שנה לפי זה יש אומרים שיש לבני י"ד להרבות בסעודה קצת כמו בני כרכים (נימוקי או"ח תרפב ב, פורים משולש להגר"ש דבילצקי ז א).